

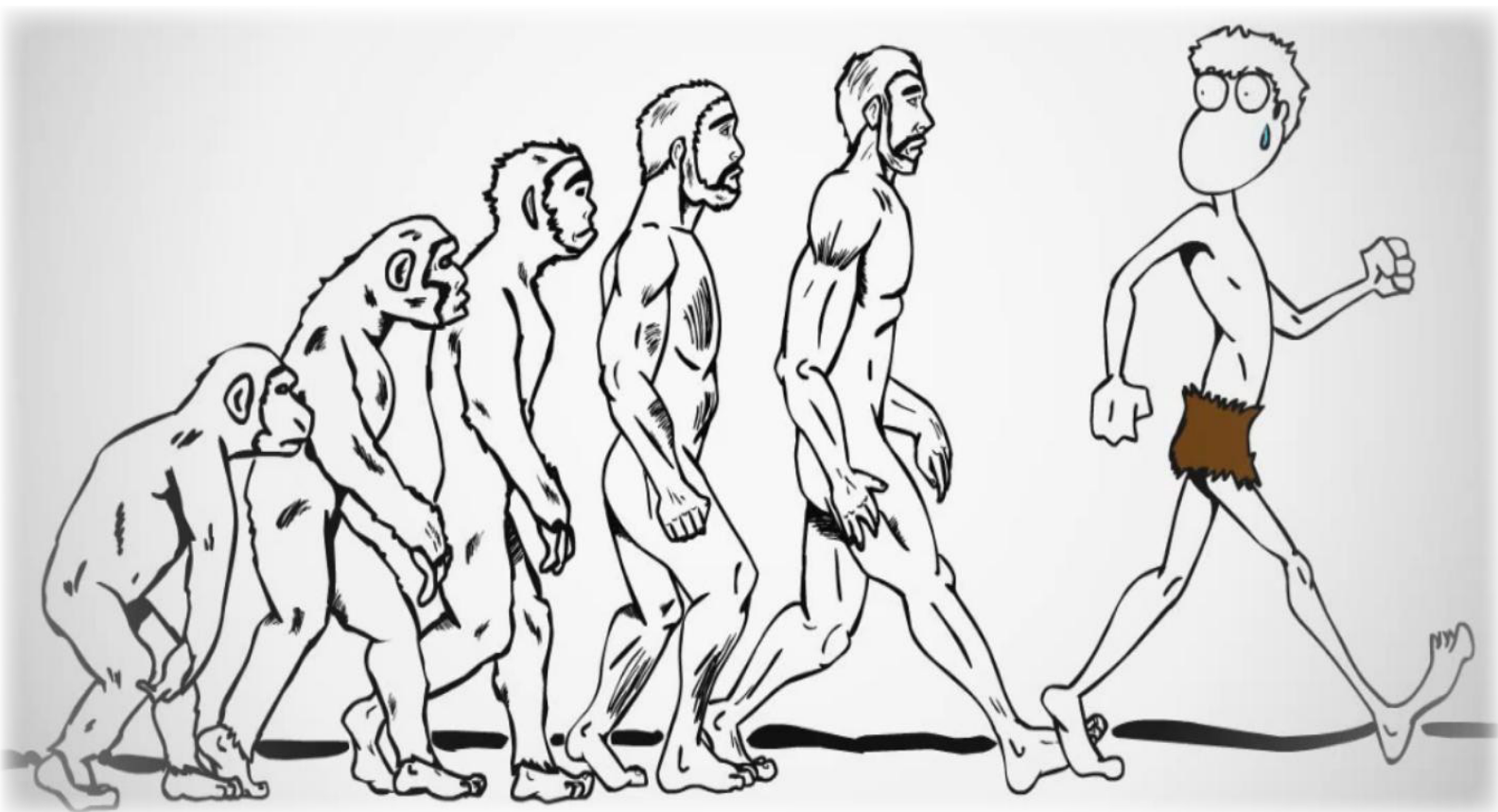


CRU-EVOLUCIÓ

Mira el món diferent!

Una aposta de ciutadania global
des de l'escola

Material ESO



03	INTRODUCCIÓ
04	L'EDUCACIÓ per al DESENVOLUPAMENT: Aproximació a l'EpD
12	CAUSES de les DESIGUALTATS: Productors, els últims de la fila
17	EDUCACIÓ: Carta de la Verónica
21	SALUT: Dilluns passat va morir la Sonia
25	GÈNERE: Els visitants
28	MEDI AMBIENT: El dilema de l'aigua
32	ALTERNATIVES: Roba nova suada
37	BIBLIOGRAFIA

Introducció

A PROIDE tenim com a eix principal d'actuació l'educació en la seva dimensió més àmplia: tant en els projectes de cooperació internacional com en les accions de sensibilització que duem a terme a Catalunya. És davant d'uns reptes globals que tots i totes ens concerneix i que volem superar, que l'Educació per al Desenvolupament -EpD- ha anat guanyant terreny en els darrers anys i ha esdevingut una part fonamental de la nostra tasca com a entitat.

Dins la conjuntura social, entenent la ciutadania ja no com a quelcom només local, tenim la responsabilitat d'informar, denunciar i oferir alternatives per tal d'aconseguir sensibilitzar la societat de la problemàtica estructural que perpetua i magnifica la desigualtat entre nacions, i com aquesta ens ha de fer posar en marxa per tal de canviar dinàmiques, hàbits, estils de vida, i també per generar pressions en un sentit coherent amb els nostres valors. Entenem la comunitat educativa, no només com a ciutadans, sinó també com a agents de transformació social.

Tenint en compte aquesta realitat, proposem el següent material que respon als nostres objectius sobre l'EpD, duent a terme una acció educativa en forma de taller i oferint recursos que responen al currículum; que permeten dur a terme diferents activitats al llarg de l'any i emmarcades en diferents matèries. Aspirem a treballar amb els joves continguts com economia, salut, educació i medi ambient, des d'una perspectiva d'informació, denúncia i responsabilitat en la transformació social del món desigual en què vivim. L'EpD a les escoles es pot convertir així en una eina que posi les bases del nou món que volem.



L'EDUCACIÓ per al DESENVOLUPAMENT

Aproximació a l'EpD

Vivim en una societat cada vegada més complexa i interconnectada amb d'altres, on els canvis se succeeixen a una velocitat vertiginosa i on, cada vegada més, cal una visió global capaç de manejar la complexitat i interpretar la interdependència dels fenòmens.

La globalització econòmica, l'homogeneïtzació cultural, l'avanç tecnològic i científic o els riscos mediambientals, no són fenòmens neutres, tenen conseqüències socials, polítiques i econòmiques tant a nivell mundial com local i plantegen noves necessitats i dilemes que hem de saber resoldre. Aquestes transformacions estan afectant tant a la forma en què s'organitzen els països i s'estableixen les regles internacionals, com en la manera en què les persones ens relacionem i pensem.

L'educació ha de servir sobretot per formar persones adaptades a la realitat que les envolta i fer front als seus reptes. L'EpD ofereix eines per a la comprensió dels problemes i instruments per a la recerca creativa de solucions.

El debat sobre el significat del terme "desenvolupament" ha desembocat a un major aprofundiment del concepte. Als anys 80 els arguments partien principalment de la comparació entre les condicions econòmiques i socials del Nord i el Sud. Així, es parlava del subdesenvolupament dels països del Sud, amb la qual cosa s'entenia que estaven per darrere dels països del Nord. El desenvolupament i l'anomenat subdesenvolupament van ser en un inici conceptes geogràfics. El Sud és considerat pobre i el Nord, ric. Per consegüent, el Nord passava a considerar-se com el salvador del Sud. Aquest missatge llançat de forma reiterada a l'opinió pública pot afavorir l'aparició d'un sentiment de superioritat entre poblacions. Encara que ja no parlem de "subdesenvolupament", aquest enfocament Nord-Sud encara preval avui dia en moltes institucions, ja siguin governamentals o no-governamentals.

En l'actualitat parlem de Desenvolupament Humà Sostenible (DHS), concepte que qüestiona que hi hagi una relació directa entre el creixement econòmic i el benestar de les persones.

S'ha d'actuar, doncs, per eradicar la pobresa, però també enfocar l'acció sobre aspectes socials, ambientals, ideològics, culturals o polítics. El nou paradigma integra múltiples dimensions i aquesta és la clau del nou model que cal construir junts.

En aquests últims deu o quinze anys s'ha incorporat l'enfocament global i la idea de societat mundial, dins la qual hi ha desigualtat i injustícia en tots els països i en tots els continents. A tot arreu hi ha persones riques i pobres. Aquesta desigualtat i aquesta injustícia són les conseqüències d'una estructura excloent que impera a tot el planeta. La lluita contra la pobresa ha

de construir-se com la lluita contra l'exclusió i a favor de la inclusió. Això significa que cada ciutadà/ciudadana, en qualsevol lloc on visqui, forma part de la societat global i necessita saber que és corresponsable de l'exclusió, la desigualtat i la injustícia. I al mateix temps, corresponsable de la inclusió, la igualtat i la justícia. Formem part del problema però també de la solució. I això aquí i allà. Perquè en realitat, no és el Sud com a tal el que està exclòs, sinó que són les masses populars del Sud, a més d'un segment creixent de la població del Nord, les que són víctimes de l'exclusió.

El polítleg Ricardo Petrella ens apunta quins conceptes han de ser treballats en la línia d'aquesta promoció d'una ciutadania global:

El punt de partida per a una altra educació és el de donar al sistema educatiu l'objectiu prioritari d'aprendre a saber saludar l'altre.

Saludar a l'altre significa que el sistema educatiu es dona a si mateix com a funció original la de fer ensenyar a tot ciutadà a reconèixer l'existència de l'altre, i reconèixer l'existència de l'altre és important per al jo i per al nosaltres. Això és, en efecte, ensenyar a considerar que la societat té la funció i la responsabilitat col·lectiva de promoure i garantir el viure amb mi, amb nosaltres i amb l'altre. Saludar a l'altre és, en conseqüència, aprendre la importància del canvi (en la història de les societats humanes) per tensions creadores i conflictives entre la unitat i la multiplicitat, la universalitat i l'especificitat, la globalitat i la localitat. Saludar a l'altre és aprendre la solidaritat, la capacitat de reconèixer el valor de tota contribució -també encara que sigui poc qualificada pel que fa a criteris de productivitat i rendibilitat- de tot ésser humà per viure junts.



Definim EpD...

Procés que, a través del coneixement i l'anàlisi crítica de la realitat, genera reflexions, actituds i accions crítiques en les persones i les fa subjectes responsables i actives, a fi de construir una societat civil, tant al Nord com al Sud, compromesa amb la solidaritat i amb la transformació de les estructures i les relacions injustes

La Fede.CAT, Organitzacions per la Justícia Global

A continuació presentem la nostra proposta en relació als elements pedagògics que regeixen qualsevol acció educativa. Tota intervenció pedagògica té relació amb unes finalitats educatives, uns objectius, continguts i unes línies metodològiques. Anirem desplegant els diferents aspectes amb els quals es fonamenta el projecte i la seva acció educativa.

FINALITATS EDUCATIVES DE L'EpD

Per la pròpia naturalesa, l'EpD es fonamenta en unes finalitats educatives. Aquestes finalitats persegueixen una formació en diferents àmbits educatius, tant en l'educació formal, no formal i també informal.

Ens centrarem, però, en les finalitats educatives de l'EpD dins l'escola, ja que és el nostre àmbit d'actuació i l'objecte d'intervenció d'aquest projecte.

Les finalitats educatives de l'EpD a l'escola se centren en formar persones:

- Crítiques, responsables, solidàries i actives en la defensa dels drets humans i la participació democràtica.
- Capaces de potenciar l'equitat entre dones i homes, rebutjant tota mena de discriminació.
- Obertes i compromeses en la construcció de relacions interculturals basades la justícia i la inclusió social.
- Compromeses en la conservació i millora dels valors naturals, socials i culturals que afecten i condicionen el benestar de la vida de les persones i la de les generacions futures.
- Actives en l'eradicació de totes les formes de violència i en la promoció de la pau positiva.
- Compromeses i responsables a favor de relacions equitatives per contribuir a una econòmica local i global més justa.

EN RELACIÓ A LES FINALITATS EDUCATIVES

- L'Educació per al Desenvolupament en l'àmbit escolar hauria de tenir com a base fonamental permetre que les persones siguin funcionalment competents per a governar les seves pròpies vides.
- L'Educació per al Desenvolupament en l'àmbit escolar hauria d'oferir un enfocament integral de la persona, és a dir, un equilibri entre pensament (raó), sensibilitat (emoció) i moviment (acció).
- L'Educació per al Desenvolupament hauria de promoure que la persona sigui capaç de mobilitzar coneixements, habilitats, actituds i valors per poder regular la seva vida de manera sostenible i amb criteri propi per a la construcció de condicions socials més justes i equitatives.

EN RELACIÓ ALS CONTINGUTS

- Cal entendre la noció de continguts d'aprenentatge en un sentit ampli que englobi conceptes, habilitats, procediments, actituds i valors.
- Per tant, els continguts d'aprenentatge de l'Educació per al Desenvolupament es reconeixen i s'identifiquen en el currículum escolar.
- Els continguts d'aprenentatge haurien d'estar orientats al coneixement de la complexitat del món, a l'autoconeixement i al desenvolupament personal, a les relacions amb les altres persones i a la capacitat de transformar l'entorn.

CONTINGUTS GENERALS DE L'EpD

- Ciutadania, enfocament de drets i governança
- Gènere
- Sostenibilitat econòmica i social
- Cultura de pau
- Interculturalitat
- Medi ambient, territori i naturalesa



PEL QUE FA A LA METODOLOGIA

Quan parlem de criteris metodològics, no podem obviar la coherència imprescindible que ha d'haver-hi entre els continguts tractats i les metodologies que hem d'utilitzar a l'hora de desenvolupar el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Per tant, existeixen unes metodologies molt més escaients que altres quan es tracta de fer EpD dins l'aula. Aquestes metodologies:

- Fomenten la participació i l'acció.
- Segueixen una línia coherent entre continguts, valors i actituds.
- Vetllen per la coherència entre mètodes i activitats (la metodologia és un aprenentatge i una finalitat en sí mateixa).
- Proposen accions motivadores, contextualitzades, funcionals i significatives.
- Prioritzen estratègies didàctiques crítiques, cooperatives, participatives i propositives.

No es pot, doncs, pretendre la consecució d'aquests objectius amb actuacions puntuals i/o esporàdiques. La comprensió de la situació Nord-Sud és complexa i requereix un canvi d'actitud que porti a un compromís responsable, individual i col·lectiu. I això no és quelcom immediat. Requereix un acompanyament al llarg de tot el procés.

L'Educació per al Desenvolupament doncs:

- Facilita la comprensió de les relacions que hi ha entre les nostres pròpies vides i les de persones d'altres indrets del món.
- Augmenta el coneixement sobre les forces econòmiques, socials i polítiques tant del Nord com del Sud i les seves relacions que expliquen i provoquen l'existència de la pobresa, la desigualtat, l'opressió..., i condicionen les nostres vides com a individus pertanyents a qualsevol cultura del planeta.
- Desenvolupa valors, actituds i destreses que incrementa l'autoestima de les persones i les capacitar per ser més responsables dels seus actes.
- Fomenta recursos, la participació en propostes de canvi per aconseguir un món més just en què tant els recursos i els béns com el poder estiguin distribuïts de forma equitativa.
- Dota les persones i els col·lectius de recursos i instruments -cognitius, afectius i actitudinals- que els permetin incidir en la realitat per transformar els seus aspectes més negatius.

LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES I L'EpD

L'educació ha viscut un gir i un canvi de mirada força significativa en les últimes dècades. La majoria de professionals de l'educació compartim la idea que l'educació ja no es pot entendre únicament com a transmissió de continguts, sinó que l'educació s'ha d'entendre com a creació de condicions d'aprenentatge per a tota la vida i la formació de persones autònomes, crítiques, compromeses i solidàries capaces de donar resposta als reptes d'una societat cada vegada més complexa, dinàmica, plural i, encara que ens faci mal dir-ho, més desigual i injusta.

Aquest gir ha suposat una aposta per fomentar un enfocament de l'educació més integral i holística que té com a referent els més que coneguts quatre pilars educatius «aprendre a conèixer», «aprendre a fer», «aprendre a ser» i «aprendre a conviure». És aquí on l'Educació per al Desenvolupament i l'educació amb enfocament competencial comencen a compartir plantejaments i marcs d'actuació. Per tant, no és agosarat considerar que l'educació amb enfocament competencial és una excel·lent oportunitat per a la incorporació de l'Educació per al Desenvolupament en l'àmbit escolar degut, principalment, a la seva proximitat en la concepció de quina ha de ser la finalitat de l'educació, quina ha de ser la relació educativa entre educador i educand, quin tipus d'aprenentatge s'ha de promoure, i com s'ha d'entendre l'avaluació per millorar això que anomenem "educació".

Ambdós enfocaments educatius s'ubiquen en aquesta manera de concebre l'educació des d'una visió global, compromesa, responsable i transformadora de la formació de les persones. En conseqüència, compartiran, en primer lloc, que la finalitat de l'educació és educar a les persones perquè siguin el més autònomes, crítiques i actives possibles en la transformació del món cap a un sistema més just, equitatiu, solidari i sostenible. En segon lloc, que la relació educativa es basa en l'escolta, el diàleg i l'obertura a l'altre amb clara intencionalitat d'elaborar coneixement conjunt. En tercer lloc, la promoció d'un aprenentatge profund relacionat amb l'interès del subjecte en comprendre per sí mateix allò que aprèn i per relacionar els diferents components de la realitat. I finalment entendran l'avaluació com a mitjà per regular els aprenentatges, és a dir, com a motor d'aprenentatge en l'alumnat al servei del desenvolupament de les seves capacitats d'autoregulació en el propi aprenentatge i d'aprenentatge per a tota la vida.

Competències bàsiques a l'ESO

1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual
2. Competències artística i cultural
3. Tractament de la informació i competència digital
4. Competència matemàtica
5. Competència d'aprendre a aprendre
6. Competència d'autonomia i iniciativa personal
7. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
8. Competència social i ciutadana

REPTES DE FUTUR DE L'EpD

- Identificar i generar processos educatius que des de la participació i la implicació personal i col·lectiva portin a transformar la realitat cap a una situació de justícia global.
- Donar a conèixer la complexitat del món oferint eines per a una lectura crítica, informada i realista del món, les seves desigualtats i interdependències.
- Fomentar un desenvolupament integral de les persones perquè siguin autònomes, responsables i compromeses.
- Contribuir a establir relacions de respecte i convivència.
- Donar eines per a la transformació social.
- Sensibilitzar vers problemes locals derivats de les "crisis" estructurals. Aprendre del Sud, les resistències, les alternatives.
- Investigar els processos educatius lligats a la transformació de l'entorn i del món.
- Reivindicar una educació que promogui l'autonomia, la construcció del col·lectiu i l'esperit crític, basada en una pedagogia de l'alternativa.
- No dirigir tant els esforços a la cobertura i els resultats, sinó a realitzar bones intervencions, millorant la forma i la metodologia.





CAUSES de les DESIGUALTATS

Producers, els últims de la fila

OBJECTIUS

- o Conèixer les condicions de vida en què viuen persones de països empobrits.
- o Analitzar algunes causes i conseqüències de les transaccions comercials injustes.
- o Promoure propostes alternatives al comerç injust i potenciar el consum crític i responsable.

CONTINGUTS

- o Productors, intermediaris, consumidors.
- o Estudi de casos.
- o Anàlisi de causes i efectes.
- o Sensibilitat davant les situacions d'injustícia que es viuen al món.

DESENVOLUPAMENT

- o Dividirem la classe en 3 grups i els donarem a conèixer els textos annexats.
- o Repartirem els qüestionaris i deixarem un temps per a la reflexió i el debat en grup. Tot seguit, contestarem les preguntes amb els consensos arribats.
- o Posarem en comú les respostes compartint les particularitats de cada text.
- o El dinamitzador anirà interpel·lant els alumnes amb les dades complementàries que adjuntem.
- o Es poden anar alternant definicions de conceptes relatius al deute extern i al comerç internacional i el seu funcionament injust.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Analitzar i valorar diferents realitats i sistemes d'organització social, política i econòmica passats i presents, per contribuir a la construcció d'una societat més justa, solidària i democràtica.
- o Comprendre la interrelació i interdependència dels agents, els fets i els fenòmens socials, per conviure en un món global, complex, plural, desigual i en conflicte.
- o Desenvolupar un pensament crític i creatiu, analitzant els problemes socials rellevants i proposant solucions i alternatives a través del diàleg, l'empatia i la cooperació.
- o Identificar i rebutjar les situacions d'injustícia i discriminació, per raó de gènere, origen o creences, dins i fora del propi entorn, sensibilitzant-se al davant de les necessitats de les persones i grups més desfavorits i valorant la importància de formes de cooperació ciutadana, com l'associacionisme i el voluntariat.

TEXTOS PER A L'ACTIVITAT

"A la República Dominicana, on les plantacions sucreres cobreixen el 12% de la superfície conreada del país, les condicions en què viuen milers de talladors de canya són espantoses. Molts d'ells són immigrants del país veí, Haití. Viuen en complexos anomenats batays, prop dels camps de canya. Fins a set persones viuen en una caseta d'una sola peça sense aigua ni electricitat. La companyia estatal de sucre, la CEA, no proveeix els serveis sanitaris necessaris, per la qual cosa molts nens moren de malalties evitables. Malgrat les prescripcions governamentals, hi ha proves que es recluta mà d'obra per la força i que els treballadors no poden abandonar les plantacions. A causa de la seva manca d'organització interna, els talladors continuen en una posició feble".

"A Hondures, més de 4.000 treballadors van quedar-se sense feina el 1994, de la nit al dia, quan una infinitat de plantacions de plàtans van haver de tancar les seves portes. Aquests acomiadaments van ser una conseqüència directa de la nova política de la Unió Europea que preveu aranzels (pagament fronterer per entrar una mercaderia) per als plàtans que vénen de certs països. Això va fer que les exportacions d'Hondures caiguessin en un 90%. La nova reglamentació també va afectar molt al sector plataner d'altres països llatinoamericans, especialment els productors, els treballadors de les plantacions i els camperols. Això és típic del comerç dels plàtans on els productors depenen totalment dels negociants, i els treballadors no tenen cap dret".

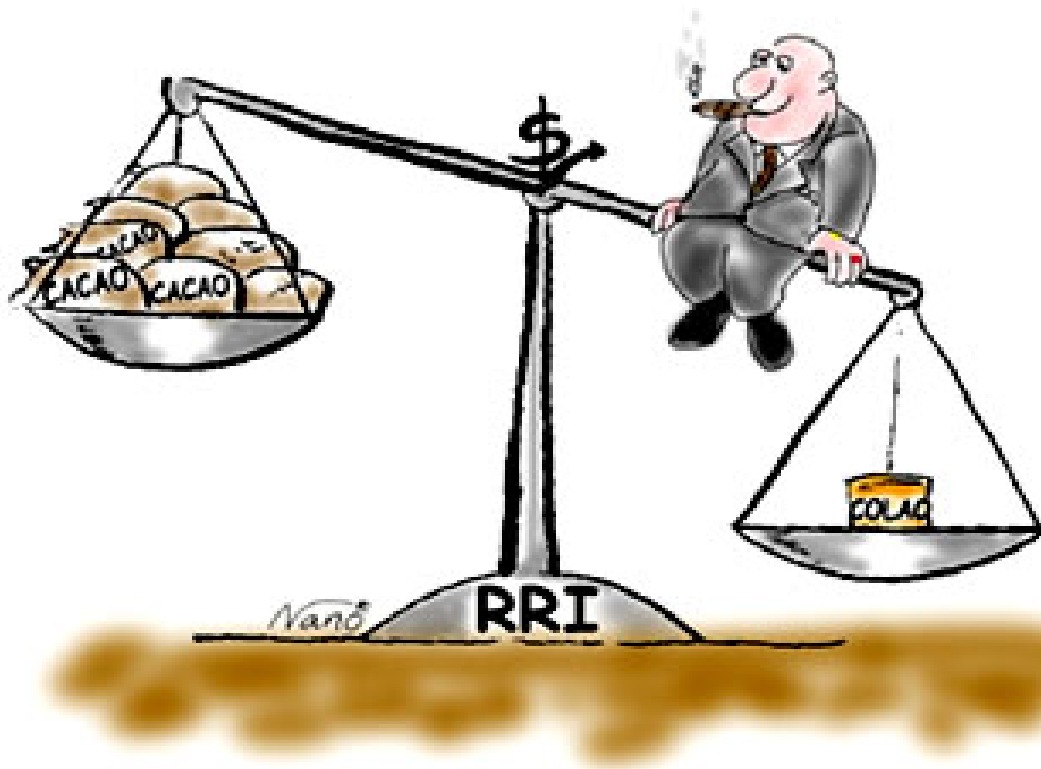
"A Malàisia, són sobretot les dones les que recullen el cacau, porten les panotxes als magatzems on les obren i treuen els grans blanquinosos. Després de deixar-los fermentar i assecar, els envasen en sacs de 40 kg que arrosseguen fins a la carretera principal, a un quilòmetre o més. El treball és pesat i perillós. Afecta les mans i l'esquena de les dones, que corren a més el perill de ser picades per insectes i serps. Atès que l'assistència mèdica és deficient (no hi ha antídots i la formació dels metges és insuficient), aquest perill pot comportar conseqüències greus per a la salut de les dones. Oficialment, els treballadors de les plantacions treballen 48 hores per setmana, però si no realitzen bé la tasca assignada, se'ls suspèn durant tres dies. Se'ls paga segons el pes dels grans produïts. Si no poden treballar, no reben cap remuneració i com viuen en els habitatges de les plantacions, perden la seva casa en perdre la feina. Els nens tenen poques possibilitats d'anar a l'escola i, de fet, més o menys la meitat dels que són majors de 12 anys treballen a la plantació per completar l'ingrés familiar".

Anuari de la European Fair Trade Association



PER A LA REFLEXIÓ...

- o Fes una llista de les condicions de vida que consideris injustes que puguis extreure del text.
- o Quins aspectes del comerç internacional et sembla que són els causants, directes o indirectes, d'aquestes injustícies?
- o Relaciona els textos amb el dibuix.
- o Creus que la relació que mostra la vinyeta condueix cap a una millora de l'economia universal per a tots i totes?
- o Quin paper juguen els propis governs dels països empobrits en el manteniment d'aquest comerç injust? I quin paper juga la UE?
- o Us suggereix això alguna idea per a l'aula, centre, família, ...?



RRI: Relació Real d'Intercanvi. Relaciona la diferència de preus del que un país exporta en relació al que importa. Els països que processen les matèries primes són els que obtenen RRI més favorables, i això els permet generar més riquesa, i per tant més benestar social.

PER SABER-NE MÉS...

El miracle de les cooperatives

Segons la llegenda, el ceibo és un arbre immortal del bosc tropical. És també una cooperativa (El Ceibo) de l'Alt Beni, una regió d'unes 250.000 hectàrees a la part boliviana de la conca amazònica. La cooperativa es va fundar per trencar el monopoli de transport i comerç dels intermediaris, o sigui perquè els productors poguessin controlar tant la producció com la transformació i la comercialització del cacau. En poc temps, els socis van construir un magatzem i una instal·lació d'assecat abans d'edificar, uns anys després, una senzilla fàbrica per fer la xocolata. Va ser la primera vegada que uns productors transformaven ells mateixos la seva producció. Actualment, produeixen cacau en pols, mantega de cacau i xocolata. El 1987, El Ceibo va començar a convertir bona part de la seva producció al cultiu orgànic i, des de 1988, ven cacau certificat orgànic. Avui en dia, més o menys el 80% dels 700 socis de 36 cooperatives produeixen cacau biològic.

Entre 1994 i 1995 les organitzacions de comerç just van pagar a El Ceibo una mitjana de 1.850\$ (dòlars americans) per cada tona de producte en lloc dels 1.000\$ que marcava el preu del mercat mundial. Què fa El Ceibo amb els beneficis?

- Subsidi per a les matrícules i pensions escolars.
- Assegurança de malaltia i accident per a tots els socis.
- Compra de camions i inversió a la fàbrica de transformació per a trencar la dependència dels intermediaris.
- Administració de diverses cooperatives de consum, on es venen tot tipus d'articles a preus justos.
- Explotació d'un viver d'arbres de cacau i investigació de nous mètodes de cultiu.
- Porta a terme programes de diversificació per reduir la seva dependència dels ingressos obtinguts de l'exportació del cacau.





EDUCACIÓ

Carta de la Verónica

OBJECTIUS

- o Apropar-se a la realitat de la pobresa educativa.
- o Identificar les mancances educatives dins la societat.
- o Valorar l'educació com a motor de canvi i transformació social.

CONTINGUTS

- o Anàlisi de casos.
- o Comprensió lectora sobre fets socials.
- o Comprensió de realitats llunyanes globals.
- o Empatia per les situacions desfavorables.

DESENVOLUPAMENT

- o Es llegirà en veu alta el text "Carta de la Verónica".
- o És important crear prèviament un ambient còmode i relaxat. És important també que el text es llegeixi de manera lenta i fent les pauses necessàries quan calgui.
- o La lectura del text es farà com el professor/a cregui més oportú. D'aquesta manera, es pot llegir el text en el grup gran, en parelles, en grups petits...
- o Al final de la lectura del text, proposem que la classe es reuneixi en petits grups de 4 ó 5 persones i comentin les preguntes proposades per a la reflexió.
- o Un cop acabat el treball de les preguntes sobre el text, es posaran en comú les idees, sentiments i opinions de tota la classe.
- o El professor/a conduirà la posada en comú incidint en diferents moments sobre el dret universal a l'educació, i com aquest dret pot modificar el futur de les persones i les societats.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Prendre consciència de la pertinença als diferents àmbits de ciutadania propis (local, autonòmic, estatal, europeu i global) i de la necessitat de contribuir al seu desenvolupament i la seva millora.
- o Participar en activitats de grup amb una actitud solidària i respectuosa, usant el diàleg i la mediació per abordar els conflictes.
- o Valoració de la dignitat, la llibertat i la responsabilitat en la presa de decisions, desenvolupant l'autonomia personal i l'autoestima.
- o Coneixement de la Declaració Universal dels Drets Humans i d'altres documents de caràcter fonamental i universal.

Ayer vinisteis a nuestro barrio con vuestros alumnos y alumnas. Creo que más o menos tienen mi edad. Yo tengo 14 años. He vivido siempre aquí y también voy a la escuela. Tengo suerte porque mi maestra es muy guapa y nos enseña muchas cosas.

Ayer sentí pena al ver a vuestros alumnos y alumnas. Supongo que la mayoría no habían estado nunca en un barrio de barracas y chabolas. Casi todos parecían horrorizados. Yo también pienso que nuestro barrio está muy sucio. Está lleno de barro y de charcos. No hay alcantarillas y las basuras están por todas partes. Pero lo más triste de todo fue que la mayoría de vosotros parecíais más enojados que compasivos. Lleno de menosprecio, un chico me dijo: "¿cómo puede ser que tu gente sea tan sucia?".

Os diré el por qué. Hay 140 mujeres en nuestro barrio, pero sólo 15 saben leer y escribir. Algunos de nosotros y nosotras somos conscientes de los peligros que representa vivir en medio de tanta suciedad. Sin embargo, a pesar de saberlo, ¿qué podemos hacer?

Allí donde vivíamos en el campo lo perdimos todo y vinimos aquí a buscar trabajo. No teníamos dinero y nos instalamos donde pudimos. Estamos ocupando terreno de manera ilegal en las afueras de esta ciudad. Las autoridades pueden echarnos cuando quieran. ¿Sin autorizaciones ni licencias de obras, quién construirá alcantarillado? ¿Y calles asfaltadas? ¿Quién nos suministrará agua corriente o electricidad? ¿A

quién se lo podemos pedir? ¿Al ayuntamiento? ¿Quién de nosotros tiene suficiente preparación, bastante energía y bastante tiempo para encontrar soluciones?

Todos los hombres y mujeres del barrio deben trabajar como mulas para ganarse algunas monedas. Los que no tienen trabajo dedican horas y horas a tratar de encontrarlo.

Los hombres van a las puertas de las fábricas y esperan allí por si los escogen, aunque sea por unos días. Sino, vuelven a casa sin dinero. Entonces, las mujeres tienen que ir a alguna vecina o a una prestamista y pedir dinero en préstamo para comprar alimentos y poder preparar alguna cosa para comer. Muchas veces los niños están demasiados débiles y cansados para tragarse la comida, que no es demasiado rica. A menudo se ponen enfermos y la madre los debe llevar al hospital. Es un hospital del gobierno donde hay tanta gente y tantas colas que siempre pierdes todo el día hasta que te visitan.

Todo esto es lo que hace que nadie tenga el suficiente tiempo, ni la suficiente energía para mantener nuestro barrio. Os puedo hacer una lista de los muchos problemas que tenemos: carencia de escuelas, niños por la calle, mala nutrición, paro, alcoholismo, familias desestructuradas... La lista sería interminable.

He escrito esta carta para explicaros lo que siento. Perdonadme si os he parecido desconsiderada.



PER A LA REFLEXIÓ...

o L'anàlisi que la Verónica fa dels seus problemes , t'ha fet pensar més seriosament en els problemes que es viuen en països empobrits?

o Com veu la Verónica que la manca d'escolaritat afecta als veïns del barri? Quina millora li suposa a la Verónica el fet d'anar a l'escola? Li permet adonar-se de moltes més coses? I a vosaltres?

o Com creieu que seria la vostra vida si no tinguéssiu els coneixements que us dona l'escola? (busqueu exemples concrets)

o La Verónica diu que les seves necessitats són fonamentals. Quines penses que són?

o Si et trobessis en el seu lloc, veuries les coses com ella? Si no és així, què et sembla la seva manera de pensar?

o En la seva situació, quina seria la teva ambició més gran?





SALUT

Dilluns passat va morir la Sonia

OBJECTIUS

- o Reconèixer la salut com a un dret universal.
- o Valorar la repercussió del nostre estil de vida en la salut del Sud.
- o Descobrir l'impacte de certes malalties en poblacions del Sud.
- o Reconèixer els problemes de salut com a causa i conseqüència de la pobresa.

CONTINGUTS

- o Mortalitat materna i infantil.
- o Accés a la salut com a dret universal.
- o Expressió i comunicació de sentiments personals.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Reconèixer el caràcter evolutiu de la ciència i valoració de les aportacions de les diferents revolucions científiques en la superació de dogmatismes i en els canvis de les condicions de vida de les persones.
- o Analitzar críticament els corrents novedosos i avenços en el coneixement científic actual.
- o Utilitzar el coneixement científic per argumentar de manera fonamentada i creativa les actuacions com a ciutadans i ciutadanes responsables, especialment les relacionades amb la gestió sostenible del medi, la salut pròpia i la comunitària i l'ús d'aparells i materials en la vida quotidiana.

DESENVOLUPAMENT

- o Llegim el testimoni de la Sonia.
- o Per què moren encara dones en els parts? Què seria necessari per poder assegurar la salut de les dones embarassades?
- o A continuació, cada persona dividirà un full en quatre parts i en cada tros, donarà una resposta diferent per a la següent pregunta: Quines creus que són les causes d'aquesta situació?
- o Es doblegaran els trossets de paper i es ficaran en una bossa.
- o Cada persona agafarà a l'atzar quatre paperets de la bossa i intentarà donar una solució a les causes plantejades.
- o S'enganxaran les causes i solucions a la paret o pissarra de classe i es farà una ronda comentant allò que s'ha exposat. Ens fixem en les causes que es repeteixen i a veure si també es repeteixen les solucions.
- o Una vegada feta aquesta anàlisi, podem plantejar com ens sentim i veure què podem fer.

TEXT PER A L'ACTIVITAT

Dilluns passat va morir la Sonia, la germana menor d'en Mauricio, a la localitat de Nieva, a l'Amazònia peruana. Vivia a la comunitat d'Atsakus amb el seu espòs i els seus 4 fills, però anava regularment a Nieva, al control mensual del centre de salut, perquè estava embarassada. Tenia atenció gratuïta per estar assegurada al Sistema Integral de Salud, una assegurança mèdica del Ministerio per a dones gestants i nounats. Tenia 8 mesos d'embaràs. Estava una mica preocupada perquè en l'últim control el metge li havia dit que el nadó estava travessat.

Aquest dilluns el seu marit i els seus dos fills petits l'acompanyaven. Els grans, de 8 i 9 anys, es van quedar estudiant a l'escola. Eren les 9 del matí quan van baixar de la canoa i van trepitjar Nieva. La Sonia va aprofitar la visita per anar a la Unidad de Gestión Educativa Local - Condorcanqui (UGEL). Era professora, però encara no tenia el títol. El director de l'UGEL li havia plantejat la possibilitat d'un contracte per al segon semestre i volia esbrinar quines eren les possibilitats.

Després de la visita a l'UGEL va anar amb el seu marit cap al centre de salut per al control mensual. Estava contenta. Van parar a comprar un matxet nou, una eina que el seu espòs fa servir per treballar el camp. Van aprofitar per saludar a la Yuliana, la germana de la Sonia que treballa a la Agencia Agraria, just al costat del centre de salut. La Sonia se sentia alegre i van riure molt plegades.

Quan van arribar al centre de salut la van rebre amb una mala notícia. L'obstetra no hi era. Deien que participava en un curs de capacització a Bagua. El metge en cap, assistia a una reunió de pressupostos participatius al local de la Gerencia Sub-regional, a l'altre costat del riu Nieva, i que, per tant, seria un infermer qui l'atendria.

Després de passar consulta, l'infermer li va dir que tot anava bé però que el nadó seguia travessat. L'infermer va recomanar-li que es traslladés a Nieva, a casa de la seva mare, per atendre-la millor quan arribés el moment del part. La Sonia va estar-hi d'acord i va pensar que després de

recollir les seves coses a Atsakus es traslladaria a Nieva.

Després de la visita al centre de salut, la Sonia i la seva família van anar a casa de la mare per dinar i es van preparar per al viatge de tornada a la comunitat. Mentre compraven la gasolina necessària per arribar a Atsakus i tornar a Nieva el dia següent, es van trobar amb en Maurici i la seva dona, Flor, que venien de recollir el seu fill de l'escola. Van parlar una estona i es van acomiadar fins a l'endemà.

Estaven a punt d'anar-se'n quan la Sonia va començar a sentir dolors a l'esquena i al maluc, no podia seure. No sabia què passava. No podia estar de part perquè encara faltava un mes però mai havia sentit aquests dolors en els parts anteriors. Va decidir tornar al centre de salut perquè li diguessin què tenia.

Sortiria d'allà dues hores més tard sagnant, evacuada d'emergència cap a l'hospital regional de Bagua, a més de 8 hores de camí per una carretera destrossada i en permanent perill d'ensorraments i talls. Va aguantar poc més d'una hora de camí abans de morir. L'ambulància va tornar el cos ja sense vida de la Sonia a la seva família al voltant de les 6:30 de la tarda.

La Sonia tenia el nadó travessat. La criatura va morir en néixer, tenia diverses malformacions congènites. El part va provocar un esquinçament de la matriu de la Sonia i va començar l'hemorràgia que no van poder controlar. Això va acabar amb la seva vida.

Què havia passat al centre de salut? En realitat, l'obstetra no hi era des de feia un parell de mesos. El Ministerio de Salud havia reajustat els pressupostos i eliminat el sou de l'únic especialista que l'any anterior havia practicat les 3 primeres, i fins aleshores últimes cesàries, salvant la vida de 3 nens i 3 mares.

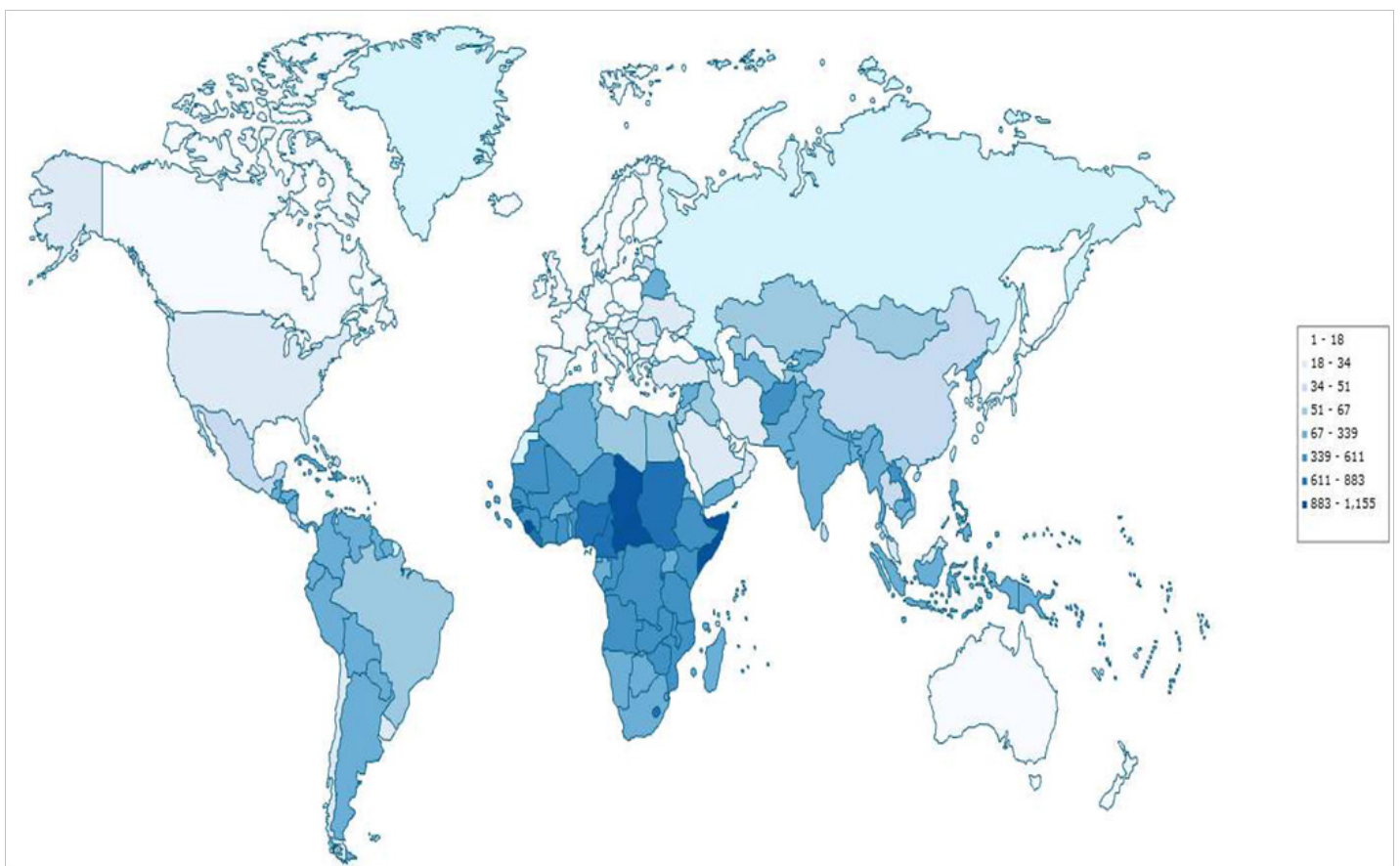
Es deia Sonia Belisario Timias, tenia 29 anys, era alegre, treballadora i estava entregada als seus 4 fills. Va morir juntament amb el seu nadó el 22 de maig del 2006 a Santa María de Nieva, Condorcanqui, Amazonas, Perú.

PER SABER-NE MÉS...

El 2013, unes 290.000 dones van morir durant l'embaràs o el part, un descens del 45% respecte als nivells de 1990. La majoria moren perquè no es disposa de suficient personal competent en la prestació d'atenció de rutina o d'emergència. Des de 1990, alguns països d'Àsia i Àfrica del Nord han reduït en més de la meitat la mortalitat materna.

S'han registrat progressos a l'Àfrica subsahariana on 1 de cada 38 dones corre risc de morir durant l'embaràs o el part en algun moment de la seva vida, mentre que en els països desenvolupats aquesta proporció és d'1 de cada 3.700 dones.

Actualment 6,5 milions de nens moren per causes evitables, i unes 290.000 dones moren per complicacions evitables relacionades amb l'embaràs i el part. Complir les metes de l'Objectiu Del Mil·lenni 4 (Reduir en dues tercers parts la mortalitat de menors de cinc anys) i l'Objectiu Del Mil·lenni 5 (Reduir en tres quartes parts la mortalitat materna i donar accés als serveis de salut reproductiva a totes les persones) significaria haver deixat la mortalitat infantil en un màxim de 4,2 milions per aquest 2015, i la mortalitat materna en 130.000 morts. Malgrat l'important esforç que s'ha fet, quedem lluny d'aconseguir-ho.



Índex de mortalitat infantil (nombre de morts per cada 100.000 parts)



GÈNERE

Els visitants

OBJECTIUS

- o Identificar les característiques considerades com a femenines o masculines.
- o Crear consciència sobre els estereotips masculins o femenins i debatre l'origen cultural o natural dels mateixos.
- o Reflexionar sobre les relacions de gènere.

CONTINGUTS

- o Conscienciació i autonomia en la construcció del propi model de masculinitat i feminitat.
- o Reflexió crítica de les diferències de gènere.

DESENVOLUPAMENT

- o Imaginem que arriben dos extraterrestres a la nostra ciutat. Els extraterrestres saben que la gent d'aquest planeta són homes o dones però desconeixen les diferències del seu comportament ni saben diferenciar-los.
- o Els alumnes es divideixen en grups de 5 i en una part de la pissarra o paper de mural, escriuen a la capçalera FEMENÍ i en una altra MASCULÍ. Van dient i escrivint característiques pròpies de l'un i de l'altre: característiques físiques, llocs on solen anar, colors que els identifiquen, coses que acostuma a fer un home i coses que acostuma a fer una dona, formes de ser, feines, costums...
- o Per comprovar que els extraterrestres estan ben assessorats, intercanviarem les capçaleres (masculí/femení), i comprovarem quines característiques no concorden amb les capçaleres intercanviades i les encerclarem amb retolador.
- o Reflexionar sobre quines característiques són determinades pel sexe (parir, donar de mamar, el cos...), i quines pel gènere (dones orientades a tasques de cura i homes orientats a aportar ingressos...)
- o Reflexionar sobre qui i com transmet els estereotips: escola, grups d'iguals, societat, família, mitjans de comunicació...
- o Reflexionar sobre la pluralitat d'identitats de gènere per fer prevaldre el respecte cap a qualsevol ésser humà.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Actuar de manera equitativa, conscient i proactiva en relació a la diversitat d'identitats de gènere.
- o Reflexionar críticament sobre els diferents models de masculinitat i feminitat existents en les societats plurals i les seves conseqüències a nivell social i històric.
- o Defensar la pluralitat d'identitats de gènere, identitats sexuals i opcions afectivo-sexuals existents.

QUE QUEDI CLAR!

o Sexe: Característiques físiques i fisiològiques amb les que dones i homes naixem. Són naturals i universals i no es modifiquen.

o Gènere: Construcció social del femení i del masculí. Conjunt de conductes apreses de distribució de rols i funcions entre dones i homes i les relacions de poder i de subordinació entre ambdós. Està determinat pel context social, polític, econòmic i cultural, per tant, pot modificar-se.

o Estereotips: Models de conducta social basats en opinions preconcebudes que adjudiquen valors i conductes a les persones en funció d'un grup de pertinença (sexe, edat, raça, ètnia, salut, etc.).

PER A LA REFLEXIÓ...

o Com afecten els estereotips als homes? Sovint molts homes es passen el dia fora de casa treballant sense poder veure créixer els seus fills. A molts homes els és difícil expressar els sentiments ja que encara es considera que els "homes no ploren", els "homes són els forts", etc. Els homes acostumen a estudiar enginyeries, carreres més valorades socialment que les de caire social o cultural.

o Com afecten els estereotips a les dones? La seva vida professional es veu estancada quan tenen fills ja que són elles les que majoritàriament redueixen la jornada laboral, per tant, reben sous menors. Molts empresaris prefereixen contractar homes abans que dones. Sovint pateixen dobles jornades (la de casa i la de la feina laboral). Les dones solen treballar en feines de caire més social i pitjor remunerades.

FES UNA ULLADA...



Dona i publicitat

<https://www.youtube.com/watch?v=xV6FuYmugQk#t=43>





MEDI AMBIENT

El dilema de l'aigua

OBJECTIUS

- o Identificar i sensibilitzar-se amb situacions de conflictes mediambientals en una dimensió global.
- o Promoure la participació social i ciutadana en situacions comunitàries.
- o Augmentar la capacitat d'empatia i debatre aspectes relacionats amb els continguts d'aprenentatge.

CONTINGUTS

- o Participació i debat crític dins un col·lectiu proper.
- o Els problemes d'accés a l'aigua en diferents contextos geogràfics.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Analitzar i donar resposta a problemes contextualitzats, a partir de plantejar-se preguntes.
- o Utilitzar el coneixement científic per argumentar de manera fonamentada i creativa les actuacions com a ciutadans i ciutadanes responsables, especialment les relacionades amb la gestió sostenible del medi.
- o Cooperar en grups socialment heterogenis en la resolució de problemes abordables amb els conceptes i procediments propis de les ciències.
- o Analitzar críticament qüestions científiques socialment controvertides i argumentar les pròpies opinions, tendint a actuar de manera conseqüent, responsable i solidària

DESENVOLUPAMENT

- o Proponem un joc de rol entre quatre col·lectius amb interessos oposats davant d'un problema de proveïment d'aigua.
- o Es presenta un cas sobre un problema d'abastiment d'aigua en una regió. Després de la seva lectura es planteja un joc de rol en què l'alumnat, dividit en quatre grups, s'identificarà amb un col·lectiu afectat per aquesta situació.
- o Per grups, hauran de reflexionar sobre la manera en què es veuen implicats i pensaran arguments per defensar la seva postura en una reunió que s'ha convocat per discutir el tema. Cada grup triarà dues persones perquè representin l'opinió del grup.
- o Quins arguments proposa cada col·lectiu? Com es pot arribar a un acord? En la vostra opinió, quines característiques ha de tenir una participació ciutadana compromesa i responsable?
- o Després de la posada en escena es proposen algunes preguntes per a la reflexió sobre el procés de presa de decisions.
- o Conclourem amb un vídeo curt sobre persones desplaçades a causa de problemes mediambientals.

TEXT PER A L'ACTIVITAT

Les pluges durant l'últim any han estat molt escasses i això ha provocat una sequera preocupant. Aquest fet unit a que la contaminació de l'aigua dels rius de la zona és cada vegada major obliga a reduir i racionar el consum d'aigua.

Els veïns i veïnes us veieu molt afectades per aquest problema. No podeu beure l'aigua que surt directament l'aixeta i l'heu de comprar embotellada. S'han pres algunes mesures i no disposeu d'aigua corrent durant tot el dia. S'han perdut molts cultius.

El Govern planteja una possible solució al problema: el recreixement d'un embassament. La inversió és costosa i suposarà sacrificar alguns serveis durant uns anys. Però d'aquesta manera s'evitarà que els habitants de les ciutats de la regió passin set i el proveïment d'aigua es veurà solucionat en gran mesura.

S'ha convocat a representants de diferents col·lectius per tractar aquest tema i prendre una decisió.

o Grup 1

Sou veïns i veïnes d'alguns pobles propers a l'embassament i esteu molt afectades pel seu creixement. Molts de vosaltres haureu de desallotjar les vostres cases si l'embassament creix i us veureu obligades i obligats a marxar del poble on viviu.

o Grup 2

Viviu en algunes ciutats de la regió. El recreixement de l'embassament us beneficiarà molt perquè tindreu un millor proveïment d'aigua. Si no es fan les obres per recreïxer l'embassament la situació serà més greu i podreu passar set, i fins i tot, migrar.

o Grup 3

Pertanyeu a un grup ecologista i us oposeu al recreixement de l'embassament perquè considereu que suposa una destrossa mediambiental.

o Grup 4

Treballeu en el Govern i considereu que l'alternativa més convenient per solucionar el problema és el recreixement l'embassament, malgrat que els diners que s'invertiran obligaran a no construir algunes escoles i hospitals, i acomiadar a alguns treballadors públics.



PER A LA REFLEXIÓ...

Les societats desenvolupades demanden recursos que posen al límit la regeneració dels mateixos, i expulsen contaminació que provoquen l'escalfament global i el canvi climàtic. Cada cop hi haurà més problemes ambientals que caldrà superar. Hem de superar-los amb la prevenció però també amb el joc democràtic que dóna veu a totes les parts afectades.

- o Quina decisió s'ha pres del debat?
- o Com s'ha arribat a l'acord? Penseu que s'ha fet de forma adequada?
- o Creieu que les persones que han representat a cada grup han participat activament en la presa de decisions?
- o Què penseu que es pot fer per solucionar la situació de les persones que es veuran perjudicades amb la decisió presa?
- o Penseu que falten grups per estar representats?
- o Qui té més pes en la presa de decisions?
- o Qui penseu que ha de prendre la decisió última?
- o Com respectem la participació i la diversitat d'opinions en la nostra vida quotidiana?

FES UNA ULLADA



"Tukki, la huella ambiental", Fundació IPADE

<https://www.youtube.com/watch?v=3BGpu-dbnJQ>





ALTERNATIVES

Roba nova suada

OBJECTIUS

- o Conèixer la fragilitat laboral de certs països.
- o Descobrir que els grans organismes econòmics internacionals no garanteixen l'aplicació dels drets humans.
- o Comprendre els efectes del mal repartiment de la riquesa a les societats.

CONTINGUTS

- o Desenvolupament macroeconòmic envers el microeconòmic d'un país.
- o Explotació laboral a Cambodja.
- o Efectes de la desprotecció social com a generadora de pobresa.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- o Comprendre la interrelació i interdependència dels agents (en aquest cas societat de consum i pobresa), els fets i els fenòmens socials, per conviure en un món global, complex, plural, desigual i en conflicte.
- o Analitzar i valorar diferents realitats i sistemes d'organització social, política i econòmica presents, per comparar-los amb d'altres de passats, i contribuir a la construcció d'una societat més justa, solidària i democràtica.
- o Desenvolupar estratègies de planificació i execució en les tasques quotidianes (en aquest cas fent-nos algunes preguntes abans de consumir roba).
- o Reflexionar i relacionar dins un context, les causes i les conseqüències de les desigualtats econòmiques i socials i dels conflictes bèl·lics. Reflexionar sobre els dilemes morals del món actual. Identificar estratègies i alternatives per aconseguir una societat més justa i equitativa.



Roba nova suada

DESENVOLUPAMENT

o Es llegeix la lectura individualment i s'identifiquen els diferents actors: Fons Monetari Internacional (FMI), Govern de Cambodja, Empresaris coreans, Treballadores cambodjanes i ONG catalanes.

o Es formen aquests 5 grups d'un màxim de 6 persones i es deixa 15 minuts a cada grup per tal que reculli un llistat d'arguments que defensarien la seva posició de per què actuen com actuen:

FMI i el Govern de Cambotja: defensen el desenvolupament per la via de l'atracció d'inversions.

Empresaris coreans: defensen la precarietat laboral perquè s'ajusta a la legislació cambodjana i perquè la competitivitat del mercat del tèxtil porta els preus a la baixa.

Treballadores cambodjanes: denuncien les seves condicions laborals.

ONG catalanes: recolzen els drets humans que se'ls nega a les treballadores).

o Cada personatge s'identificarà amb un nom a través d'un identificatiu adhesiu:

FMI: Shelley Carrington, Russell Dawson, Don McRowthy, Derek Grant, Marlene Beauvois, Enzo Sicchi.

Govern: Win Yun, Nhean Kim, Chhean Yu, Samai Khat, Lee Dae-Hyun, Chankrisna Mao.

Empresaris: Jang Young Mi, Yoon Sun Hee, Kang Ha-Neul, Cho Suni, Choi Min Ho, Jeong Yang Mi, Shin Hye.

Treballadores: Maly Chan, Dara Um, Veata Khin, Munny Duong, Chenda Meas, Jorani Sang.

ONG: PROIDE, SETEM, INTERMÓN, MANS UNIDES, AMNISTÍA INTERNACIONAL, EDUCO.

o Es procedeix a realitzar un debat on les treballadores acusen als empresaris de les condicions laborals que pateixen. L'FMI i el Govern recolzen els empresaris i les ONG a les treballadores, alhora que denuncia la pobresa de Cambodja. El tutor/a modera.



“L'Èxit” econòmic de Cambodja ha estat elogiat per organismes internacionals com l'FMI i l'ONU. El país va ser anomenat el ‘New Asian Tiger’ i acceptat com a membre de l'Organització Mundial del Comerç (OMC). Aquests guardons s'han rebut calorosament pel govern del Partit Popular de Cambodja (CPP) i el primer ministre Hun Sen, qui ha estat a càrrec del país des de fa gairebé tres dècades.

No obstant això, més enllà dels centres comercials i l'aburgesament del centre de la capital, hi ha zones on més de 400.000 cambodjans treballen durament en les fàbriques per poc més de 2 dòlars (1,5 €) al dia, en la producció de roba per als mercats occidentals. Les condicions són tan roïnes que els treballadors sovint es desmaïen pel cansament o sobreescalfament de la fàbrica. Les naus no tenen ventilació i les mesures de seguretat són inexistents; tant que els accidents o incendis són molt habituals. Es diu que el salari de les treballadores de la confecció de Cambodja és el segon més baix del món, després de Bangladesh.

La major part de les persones que treballen en el sector tèxtil a Cambodja són dones que viatgen a la ciutat des d'àrees rurals, amb l'esperança que la indústria tèxtil els proporcionï suficients ingressos com per mantenir-se a si mateixes i a les seves famílies. No obstant això, sovint la realitat és molt diferent, perquè el sou baix que perceben les treballadores fa que moltes d'elles no tinguin més remei que treballar moltíssimes hores extra per intentar guanyar prou (80 € al mes) com per pagar les seves necessitats més bàsiques. Les setmanes laborals extremadament llargues de 70 hores o més, són habituals.

Els contractes a curt termini (o a termini fix) són cada vegada més comuns, i els patrons els utilitzen per amenaçar les treballadores dient-lis que no els renovaran el contracte

si no fan hores extra, i utilitzen aquests contractes per evitar pagar prestacions com el permís de maternitat i per dissuadir a les treballadores d'associar-se en sindicats per poder defensar millors condicions laborals.

Aquestes fàbriques i els seus productes són la força impulsora darrere del creixement econòmic de Cambodja. Fabriquen per encàrrec de grans marques com són H&M, GAP, Levi Strauss & Co., Adidas i Target. La majoria de les fàbriques són propietat de malais, xinesos i coreans que han instaurat botigues a Cambodja gràcies a la mà d'obra barata i les generoses baixades d'impostos del govern.

Segons els càlculs del Banc Mundial, el 21% de la població viu en o per sota del llindar de la pobresa (no arriba a 1€ al dia), el 56% viu en “pobresa vulnerable” (per sota de 2 euros al dia), el 20% viu en l'anomenada classe mitjana i només el 3% es consideren pròspers.

D'altra banda, mentre que el creixement econòmic ha afavorit al desenvolupament de carreteres, aeroports i la infraestructura necessària per als negocis, la infraestructura necessària per treure a milions de persones de la pobresa no ha gaudit d'una inversió tan generosa: només el 24% dels cambodjans tenen accés a l'electricitat, el 64% a l'aigua potable i el 31% a serveis de sanejament (clavegueram).

La majoria dels hospitals accessibles als pobres no tenen personal suficient, estan mal equipats i són de baixa qualitat. Les escoles públiques estan tan mal preparades que el 75% dels estudiants de secundària suspengueren els seus exàmens de graduació al 2014.

Llavors, ¿on han anat els diners del creixement econòmic de Cambodja? Sobretot a les butxaques dels polítics, els empresaris i les empreses estrangeres.

Campanya Roba Neta Catalunya.

PER A LA REFLEXIÓ...

Abans de consumir qualsevol producte, no només roba, cal que ens fem algunes preguntes:

- o Ho necessito de debò?
- o Pot ser que sigui una compra impulsiva?
- o Ho faré servir suficientment?
- o Podria demanar-ho a un amic o familiar, o comprar-ho de segona mà?
- o Podré mantenir-ho, netejar-ho bé, reparar-ho jo mateix/a?
- o És reciclable?
- o Com em desfaré del producte quan ja no el necessiti?
- o Qui ha realitzat el producte i en quines condicions?
- o Què en sé d'aquesta marca?

FES UNA ULLADA

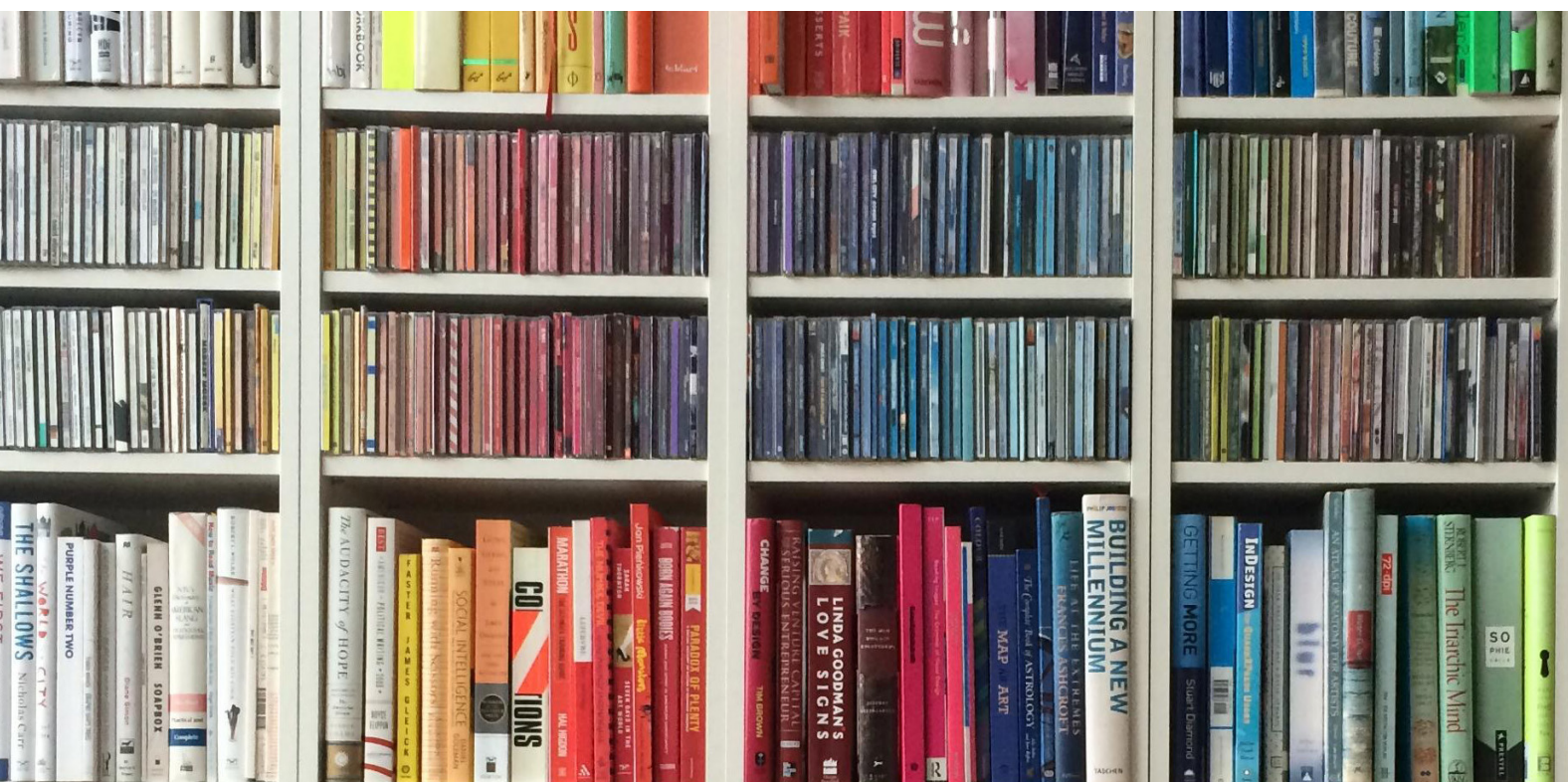
Per tenir informació de com treballen determinades marques:

Campaña Ropa Limpia de SETEM. <http://www.ropalimpia.org/es/analisis>



Bibliografia

- o Anuari de la European Fair Trade Association: www.european-fair-trade-association.org/
- o Base de dades de la CIA: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/
- o Campanya per l'eradicació de la pobresa: www.pobrezacero.org
- o Campanya Roba Neta Catalunya. *Més enllà dels centres comercials*. <http://robane-ta.wordpress.com/>
- o CAÑADE E., TRUÑÓ M., ZABALA M., 2004. *Propostes i recomanacions sobre el treball de l'EpD. Què fem a Catalunya?*
- o CONGDE, 2008. *Educación para el Desarrollo, una estrategia de cooperación imprescindible*. Equipo de educación para el desarrollo.
- o Delors, J, 1996. *La educación esconde un tesoro*, UNESCO.
- o Development Education Exchange in Europe Project: www.deeep.org
- o FCONGD, 2007. *L'Educació per al Desenvolupament*. Comissió d'educació de la Federació Catalana d'ONGD.
- o Guia de Recursos Educatius-FCONGD: www.pangea.org/fcongd
- o INTERMON OXFAM, 2004. *De las competencias básicas de la Educación para la Ciudadanía Global a la definición de contenidos del Área de Ciudadanía*.
- o INTERMON OXFAM, 2005. *Hacia una Ciudadanía Global*.





Amb el suport de



AJUNTAMENT DE
TARRAGONA

Cru-Evolució - Fundació PROIDE

Sant Joan de La Salle, 42 08022 Barcelona. Telèfon 932.377.180.
www.cruevolucio.fundacioproide.org / proide@fundacioproide.org